

Kyed: Ved Fremsættelsen af det Lovforslag, vi her behandler, fremkom den højtærede Landbrugsminister med den Udtalelse, at Lovforslaget gaar ud paa at lette Landbrugets kolossale Rentebyrder, de Rentebyrder, der før som nu trykker det kriseramte Landbrug. Jeg har nu med min bedste Villie ikke kunnet finde, at Forslaget dækker over en Lettelse af Landbrugets kolossale Rentebyrder, for Lovforslaget indskrænker sig nemlig til at være en Udvidelse af Akkordlovforslaget med en Tilføjelse af et Moratorieforslag for Ejere af Landbrugsejendomme, der er kommet saa langt ud, at de er modne til Tvangsakkord. Kort sagt, det er et Forslag, som nærmest kommer til at vedrøre insolvente Landmænd; og derfor mener jeg ikke, det kan betegnes, som den højtærede Minister gjorde det i sin Forelæggelsestale, som værende et Forslag, der i al Almindelighed skulde kunne lette Landbrugets Rentebyrde. Det, jeg her har anført, fremgaar af Ministerens Tale, der findes Sp. 557, idet Ministeren dèr udtaler:

„Meningen med det Lovforslag, jeg nu har den Ære at fremsætte, er derfor at fremme Bevægelsen hen imod en Lettelse i Rentebyrden, ogsaa for de almindelige Landmænd.“

Efter Ministerens Forelæggelsestale ser det ud, som om dette Lovforslag kan sidestilles med Forslaget vedrørende Rentelettelse for Statshusmænd, men en saadan Sammenligning maa jeg formene er udelukket paa Forhaand, idet det foreliggende Lovforslag for langt den største Part af Landbrugerne ikke bringer nogen som helst Rentelettelse eller Lettelse paa anden Maade, idet jeg gaar ud fra, at den højtærede Minister er enig med mig i, at vi dog ikke er kommet dertil, at største Parten af danske Landmænd skulde være modne til Tvangsakkord eller almindelig Akkord, selv om det maa indrømmes, at med den Fart, det gaar i med Landbrugets Forarmelse, da er der flere og flere, der marcherer paa Vejen til økonomisk Undergang. Imidlertid tror jeg, jeg har opfattet Forholdet rigtigt, naar jeg anfører, at dette Lovforslag kun kan komme en mindre Del af Landbrugerne til Nytte, idet der regnes med en Forøgelse af Akkordmidlerne paa 10 Mill. Kr. I Bemærkningerne til Lovforslaget gøres der opmærksom paa, at ca. 1 500 Akkorder koster 5 Mill. Kr. at bringe i Orden, og hvis vi gaar ud herfra, saa vil Bevillingsforøgelsen paa 10 Mill. Kr. medføre, at der for denne Forøgelse kan bringes 3 000 nye Akkorder i Orden, det vil sige, at efter Forslaget vil der være 3 000 Landbrugere, der i saa Tilfælde vil kunne

hjelpes. Men tilbage bliver langt den største Part, henimod 180 000, som beholder deres Gældsbyrde og Rentebyrde uændret, og derfor maa jeg mene, at den højtærede Minister i sin Forelæggelsestale har givet Udtryk for, at Lovforslaget havde større Rækkevidde, end Tilfældet i Virkeligheden er.

Overfor den højtærede Ministers Udtalelse om, at der skal gives Landbruget Mulighed for at faa skaaret en Del bort af den Gæld, der i Øjeblikket ikke kan forrentes, vil jeg sige, at det undrer mig, at den højtærede Landbrugsminister kan sige, at det kun er for en Del af Gælden, der ingen Forrentningsmulighed er; den højtærede Minister kunde med god Samvittighed have sagt, at det kun er for en meget ringe Del af Landbrugets Prioritetsgæld, der i de sidste 2 Aar har været Forrentningsmulighed.

Altsaa sat i Forbindelse med Rentebyrden som Helhed kan dette Lovforslag ikke ses; det vil ikke betyde nogen Lettelse af Rentebyrden for Landmændene i Almindelighed. Hvis man derimod betragter Lovforslaget som Forsøg paa at fortsætte Akkordordningen og paa at etablere en Moratorieordning for en Del af Prioritetsgælden, kan jeg sige paa mit Partis Vegne, at vi med den største Beredvillighed vil gaa ind i en Drøftelse af de Problemer, Lovforslaget rejser.

Forinden jeg gaar ind paa Lovforslagets Enkeltheder, vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger i Anledning af, at der ude i Befolkningen og ogsaa i visse Kredse her i Rigsdagen ofte gives Udtryk for, at Landbruget har kastet sig ud i en betydelig Gældsstiftelse, ja, man har endog som Forsvar for ikke at ville lette Ejendomsskatterne hævdet den Betragtning, at Landbruget blot vilde benytte en saadan Lettelse til at forøge sin faste Gæld. Det ærede Medlem, der talte paa Socialdemokratiets Vegne, gav jo Udtryk for det samme, idet han sagde, at naar vi kom til bedre Tider, vilde en Lettelse af Ejendomsskatterne friste til ny Gældsstiftelse indenfor Landbruget. Jeg tror nu ikke, vi i en overskuelig Tid behøver at beskæftige os med det Spørgsmaal, for det bliver neppe i vor Levetid, der bliver Lejlighed for Landbruget til Gældsforøgelse, medmindre fortsat manglende Rentabilitet i Landbruget fremtvinger en saadan.

Den Gældsstiftelse, der har fundet Sted i de forløbne Aar, tror jeg ikke, man har Grund til at tage som Udtryk for, at der har været en større Letsindighed indenfor Landbruget end i noget andet Erhverv eller nogen anden Klasse i Samfundet. Jeg er tilbøjelig til at tro, at en Opgørelse fra